

Avfallshantering i Norrland

Utmaningar och möjligheter för
framtidens insamling av matavfall, textil
och förpackningar

Jenny Westin, Avfall Sverige

19 mars 2025

Många nya ansvar för kommunerna!

Matavfall

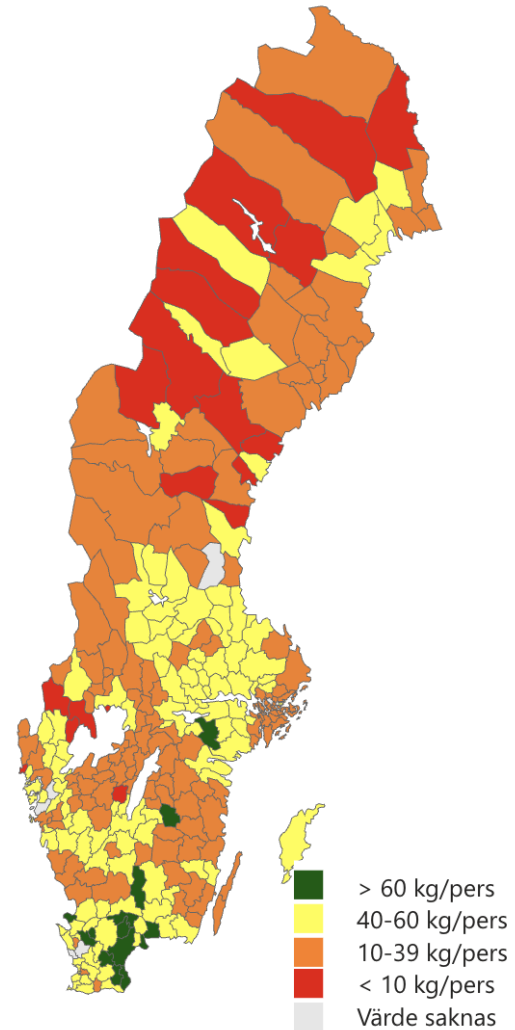
Matavfall – detta gäller!

- Utsortering av matavfall är obligatoriskt för ALLA
- såväl hushåll som verksamheter
- Utsorteringskravet omfattar ätlig olja och flytande fett, men inte annat flytande bioavfall
- Alla kommuner är skyldiga att samla in det utsorterade matavfallet från både hushåll och verksamheter genom fastighetsnära insamling (ej fett)
- Dispens och undantag

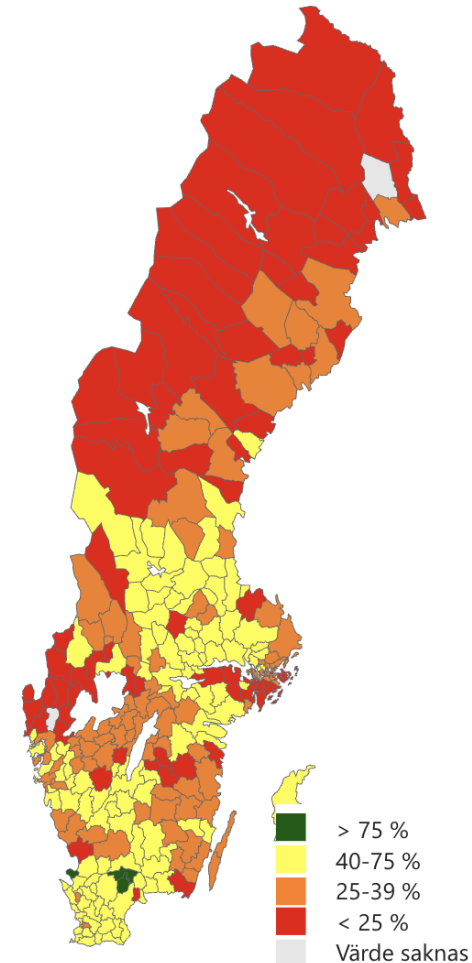

Insamlat och behandlat matavfall

Mängd insamlat matavfall

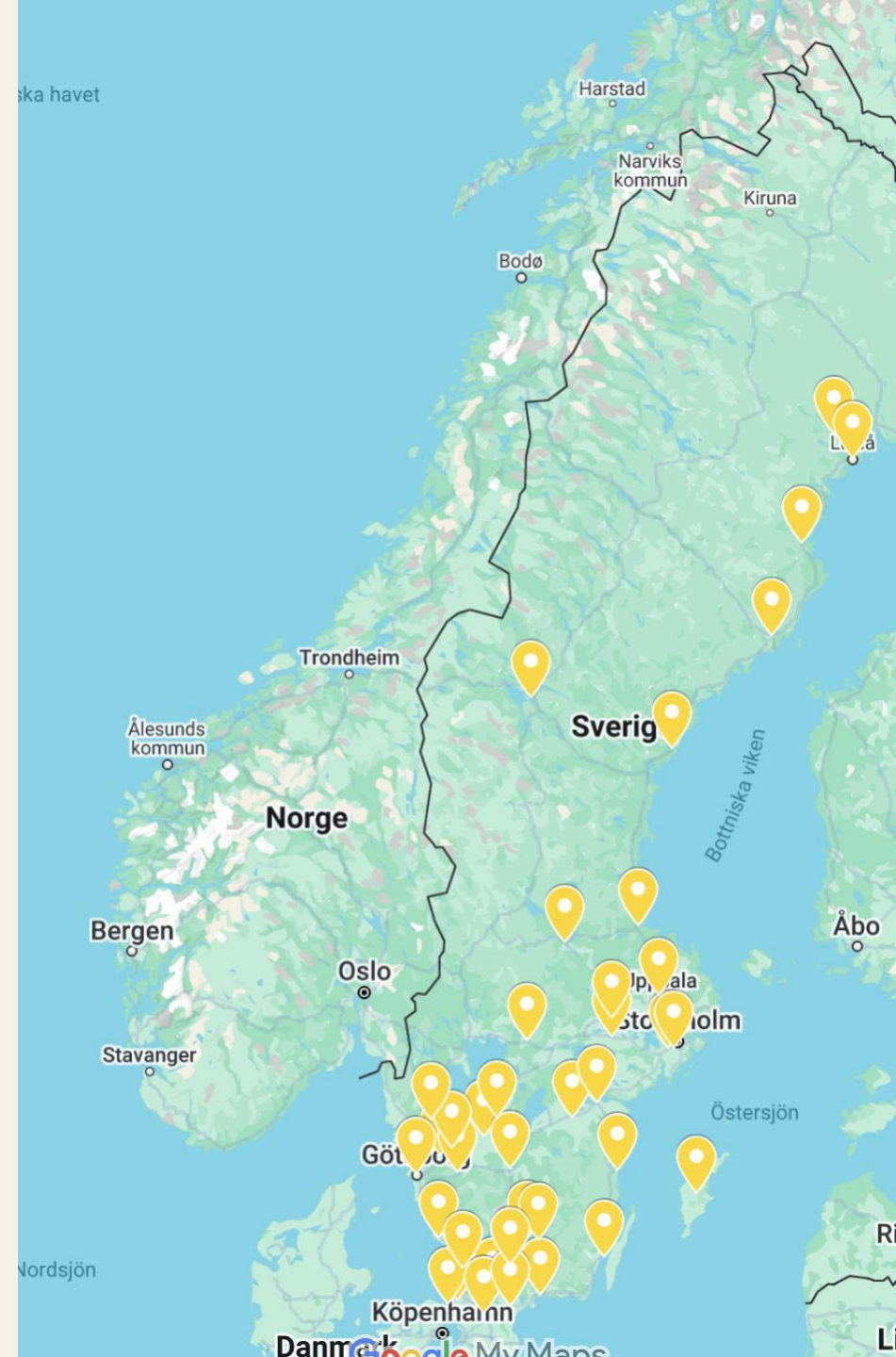

Andel av uppkommet matavfall som rötas och blir biogas och biogödsel

Anläggningar för biologisk återvinning av matavfall

- Rötning ger biogas och biogödsel
- Kompostering ger värdefull kompost

Möjligheter

- Lokala, mindre behandlingsanläggningar
- Hemkompostering tillåtet
- Samverka med andra kommuner

Textilavfall

SVERIGE

Efter nya textillagen: Klädbergen växer i Sverige

Luleå fimpar kinesiska plagg – istället

Uppdaterad

SVENSK POLITIK

Textilbergen växer i landet – S kallar klimatministern till riksdagen

JANUARI 2025

tilsopor

Kläder

Kaos efter att nya textillag trätt i kraft

Publicerad 24 januari

Här passerar 20 ton textilier om dagen

Insamling av textil

- Bakgrund EU:s avfallsdirektiv, medlemsstater skyldighet:
 - ✓ införa separat insamling senast 1/1 2025
 - ✓ vidta avfallsförebyggande åtgärder
- Kommunerna är ansvariga för textilavfall som är kommunalt avfall
- Kommunen bestämmer insamlingssystem
- Inga krav på servicegrad

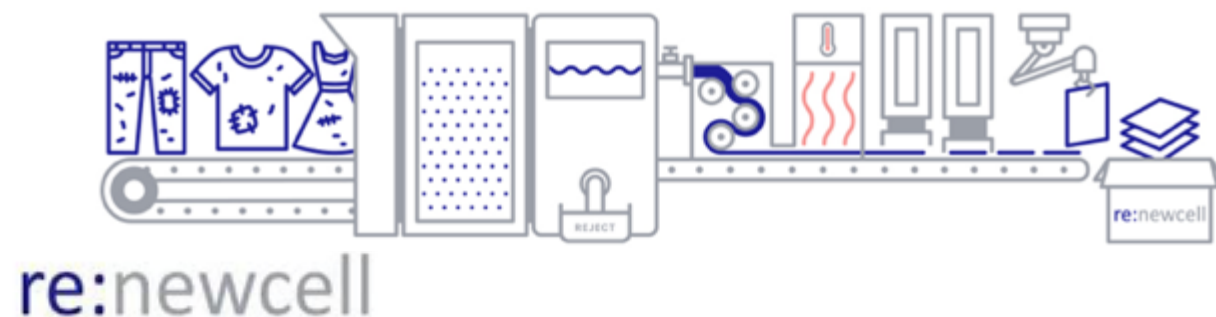
”Med textilavfall ska i avfallsförordningen avses avfall som består av kläder av textil, hemtextil, inredningstextil, väskor av textil och accessoarer av textil”

Insamling ja, men avsättning?

Telge Återvinning

CIRCULOSE®

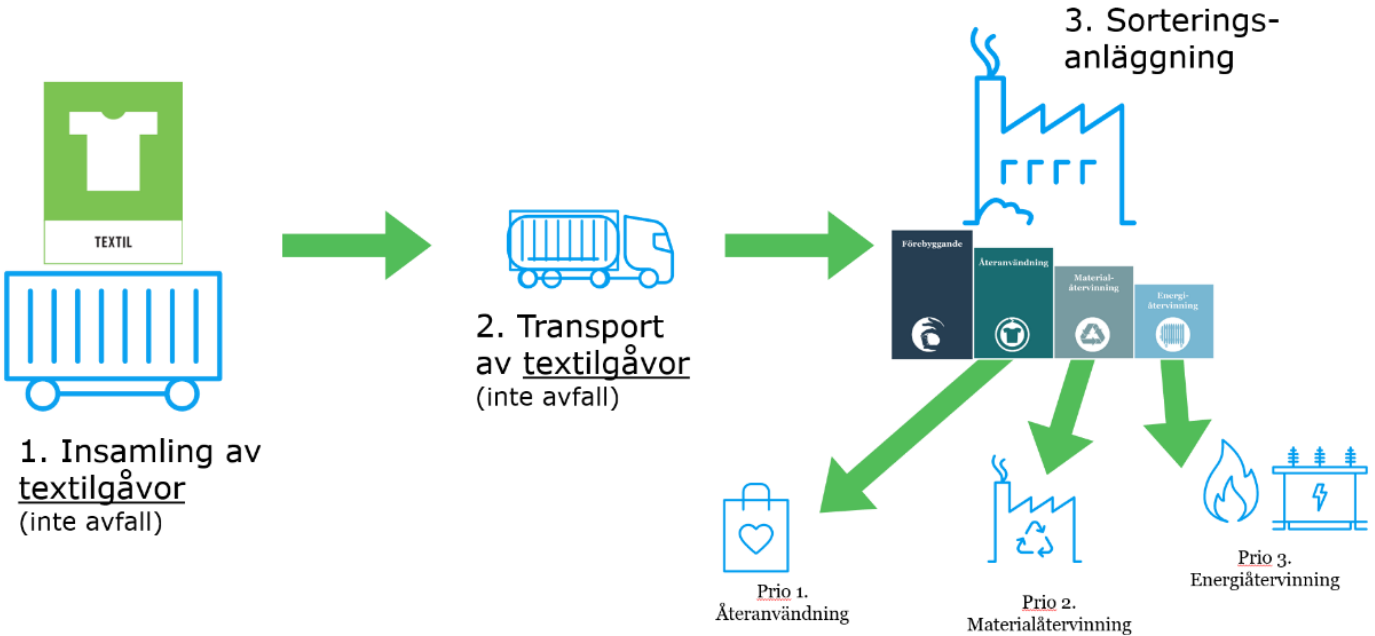
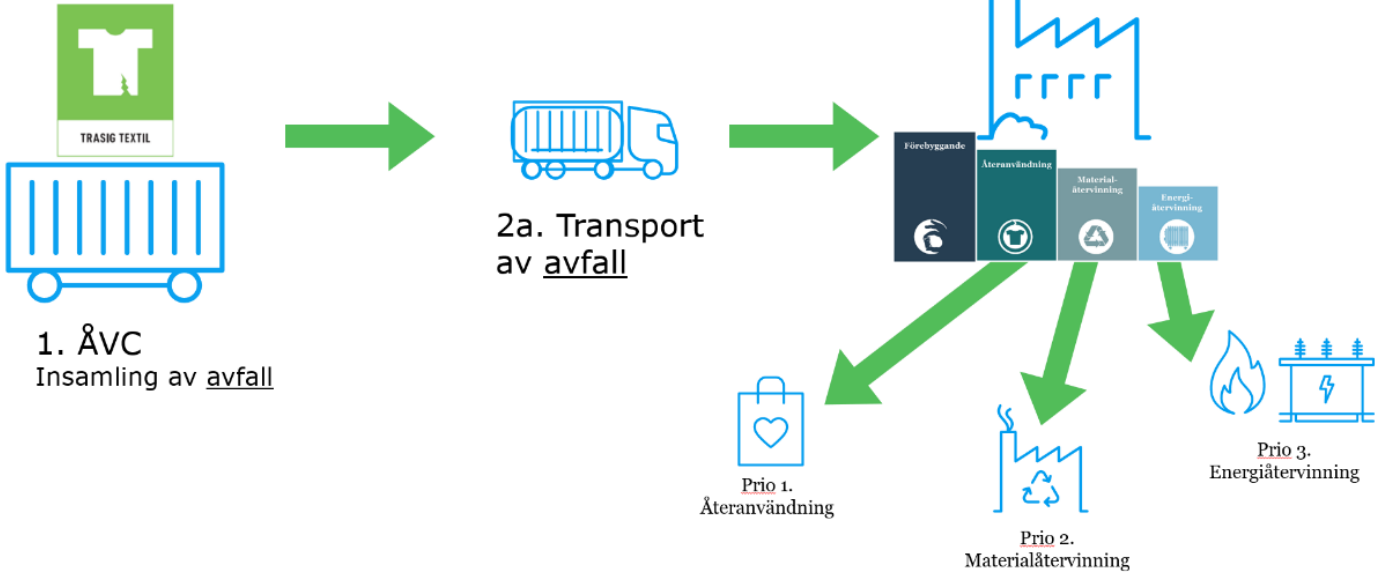

Vad händer med materialet idag?

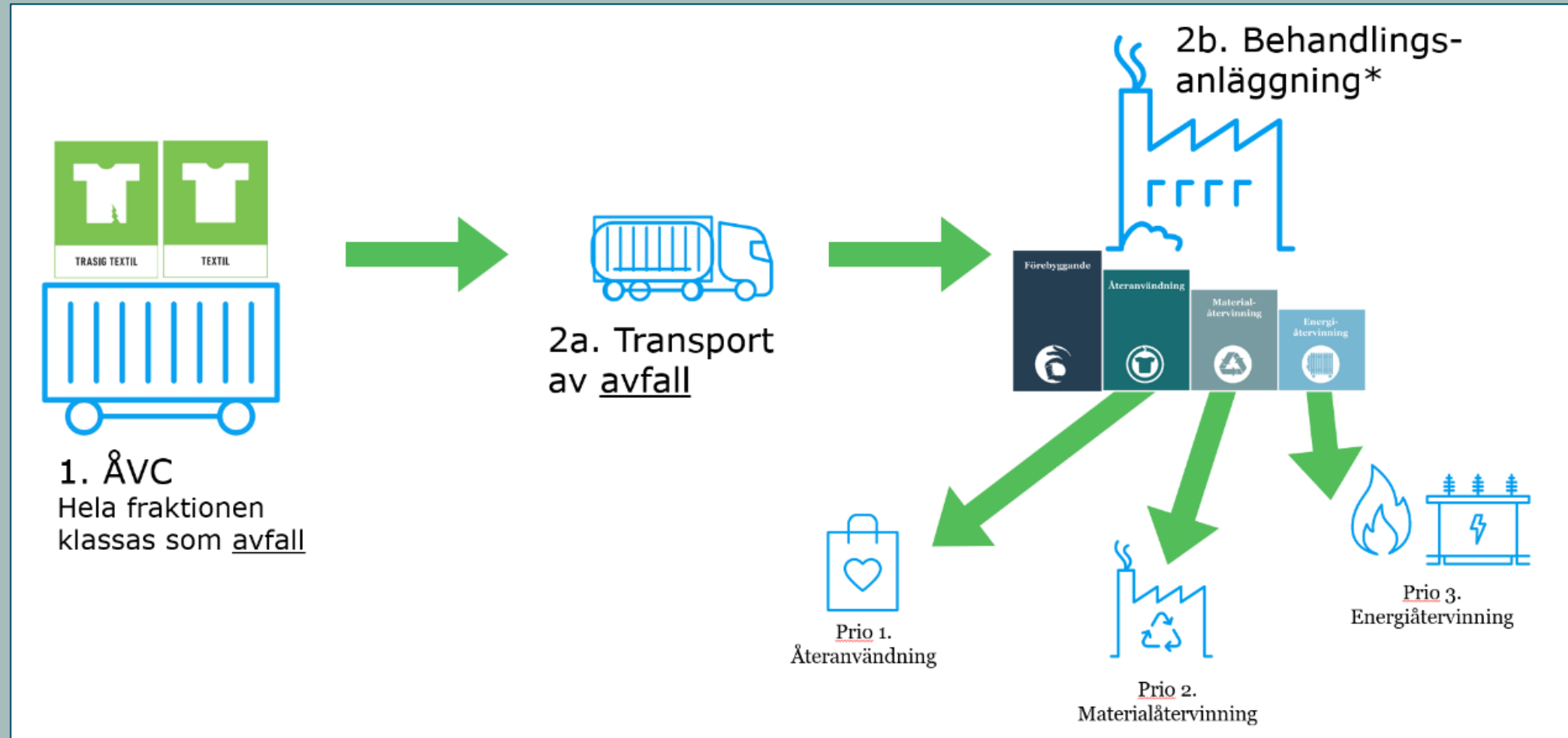
- Återanvändning av ideell Second Hand
- Växande sortering i Sverige
- Begränsad materialåtervinning
- Export och sortering i Europa:
 - 50% säljs för återanvändning
 - 45% "återvinns"
- Endast 1% fiber-till-fiber återvinning

Separata flöden

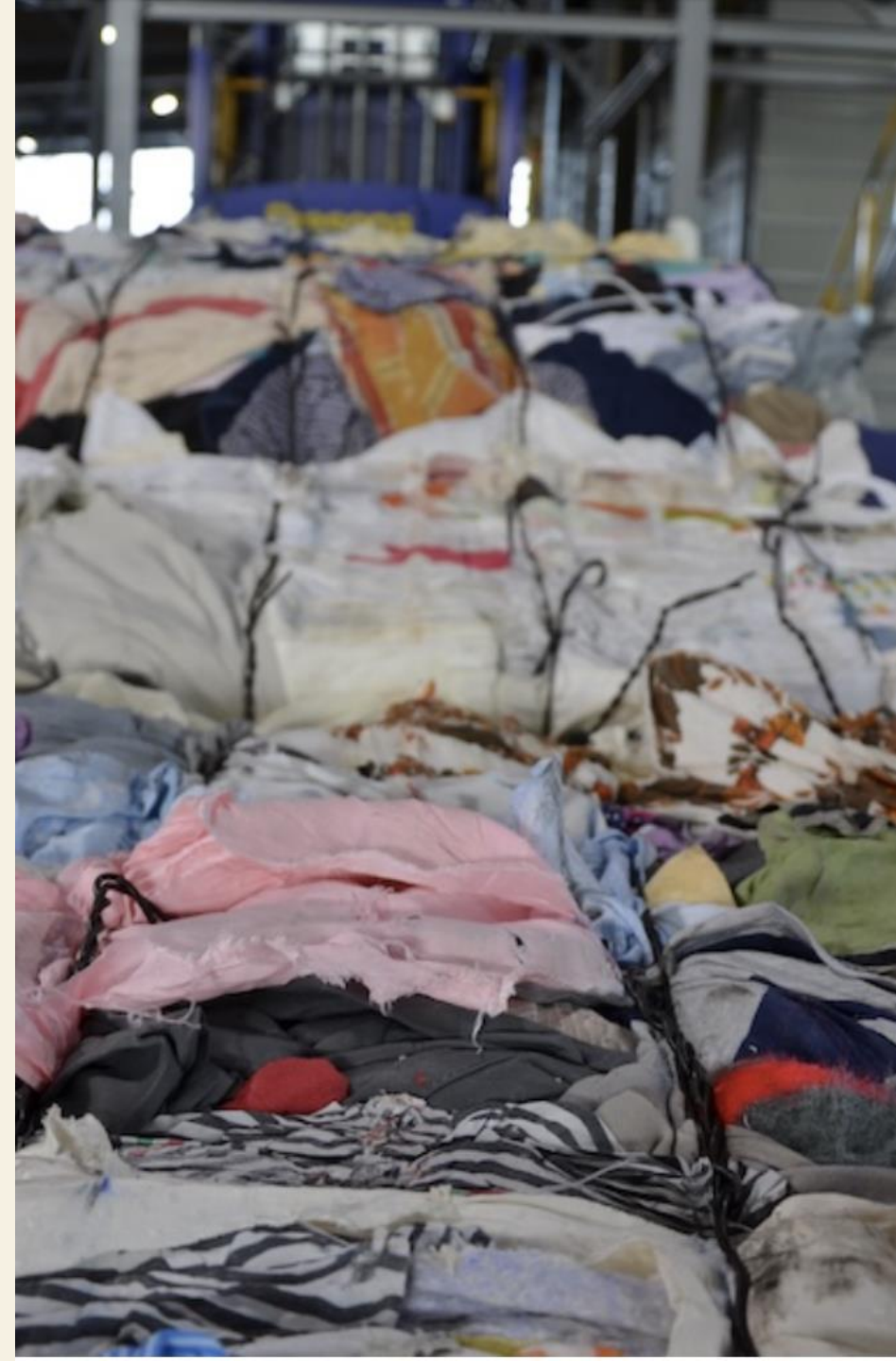

Ett flöde

Vad händer framåt?

- Preliminär överenskommelse om producentansvar för textil
- Kommer kommunerna få ansvar för insamlingen eller inte?

Förpackningsavfall

Utfall helår 2024

- Antal hushåll med FNI
 - 2 035 000 i flerbostadshus (67%)
 - 706 000 i en- och tvåbostadshus (32 %)
 - 76 600 fritidshus (15 %)
 - 6 600 samlokaliserade verksamheter
- 4 830 LIP
- 555 ÅVC

Källa: Naturvårdsverket

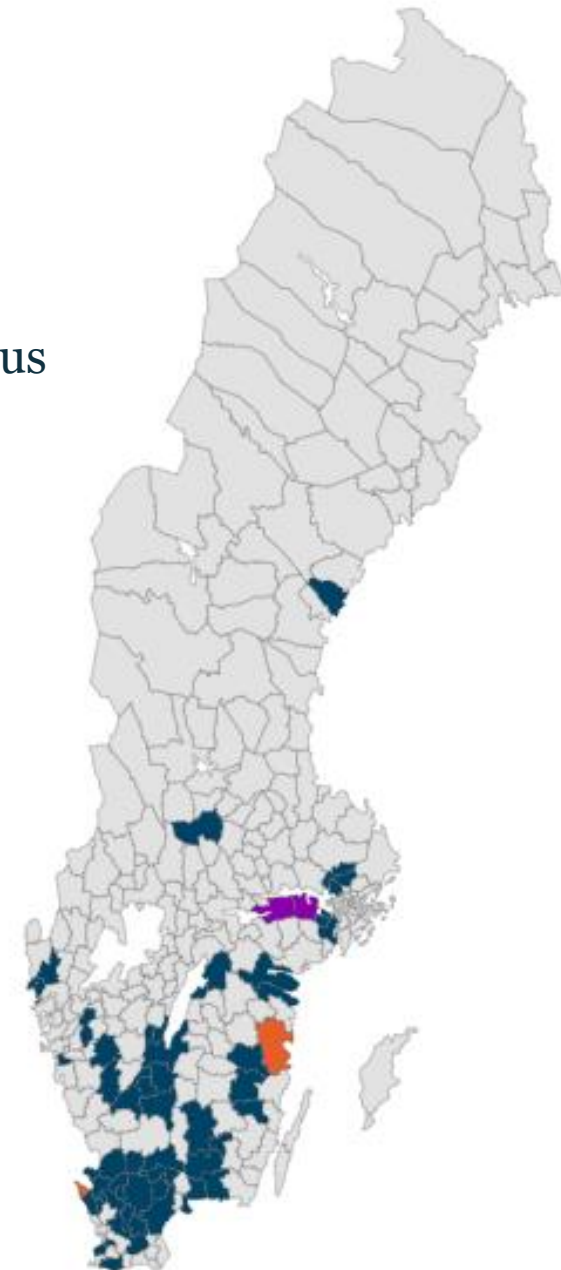
System för FNI förpackningar per kommun
Insamlingssystem

● Fyrfackskärl

● Optiskt system

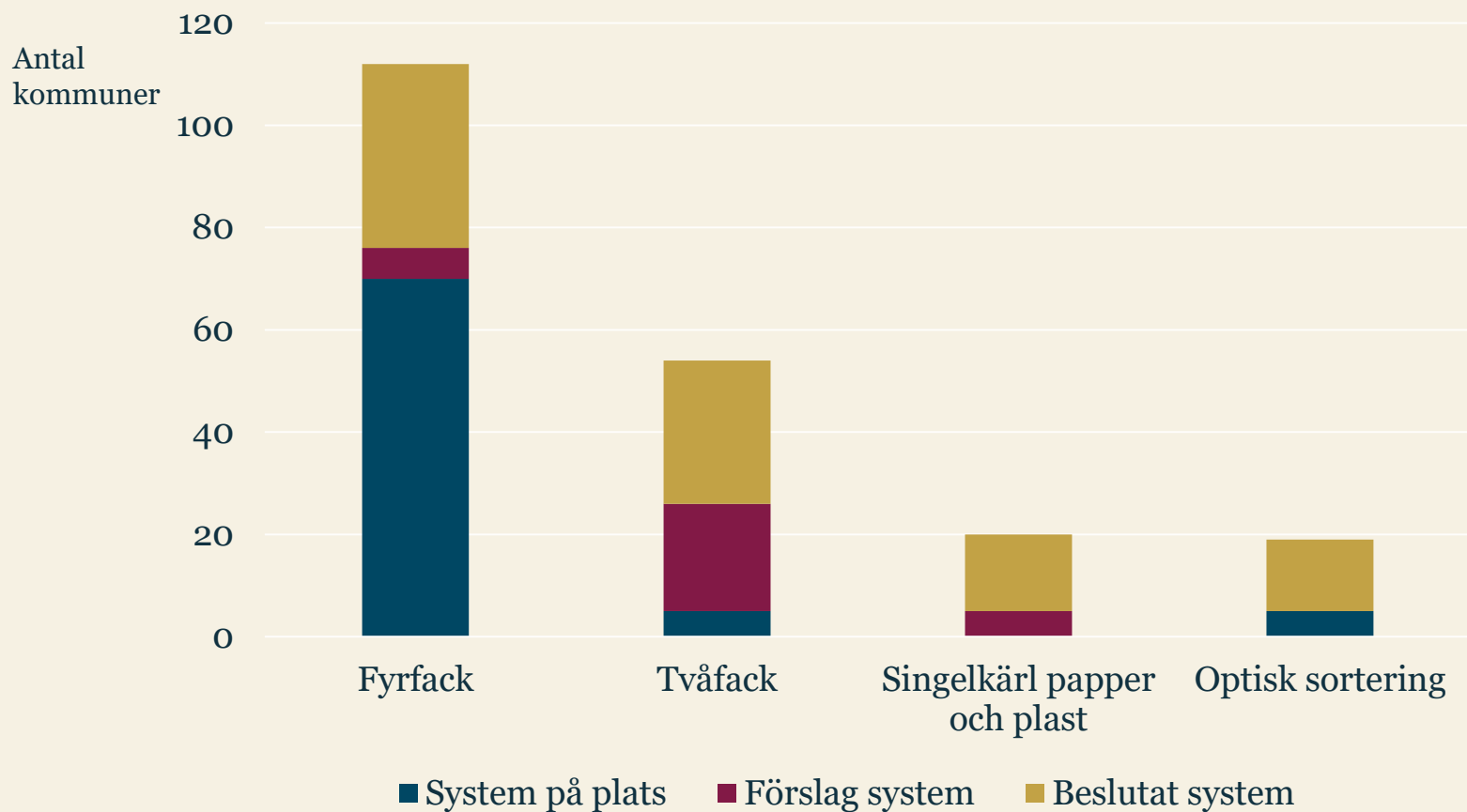
● Separata eller tvådelade kärl

Kommuner med
FNI > 50 %
anslutning småhus

Källa: Avfall Web 2023

Status val av system

EXT Förpackningsinsamling

Allmänt

Disk.forum FNI

Disk.forum Kommunikati...

Disk.forum LIP-, ÅVS-, Å...

Disk.forum Omlastning

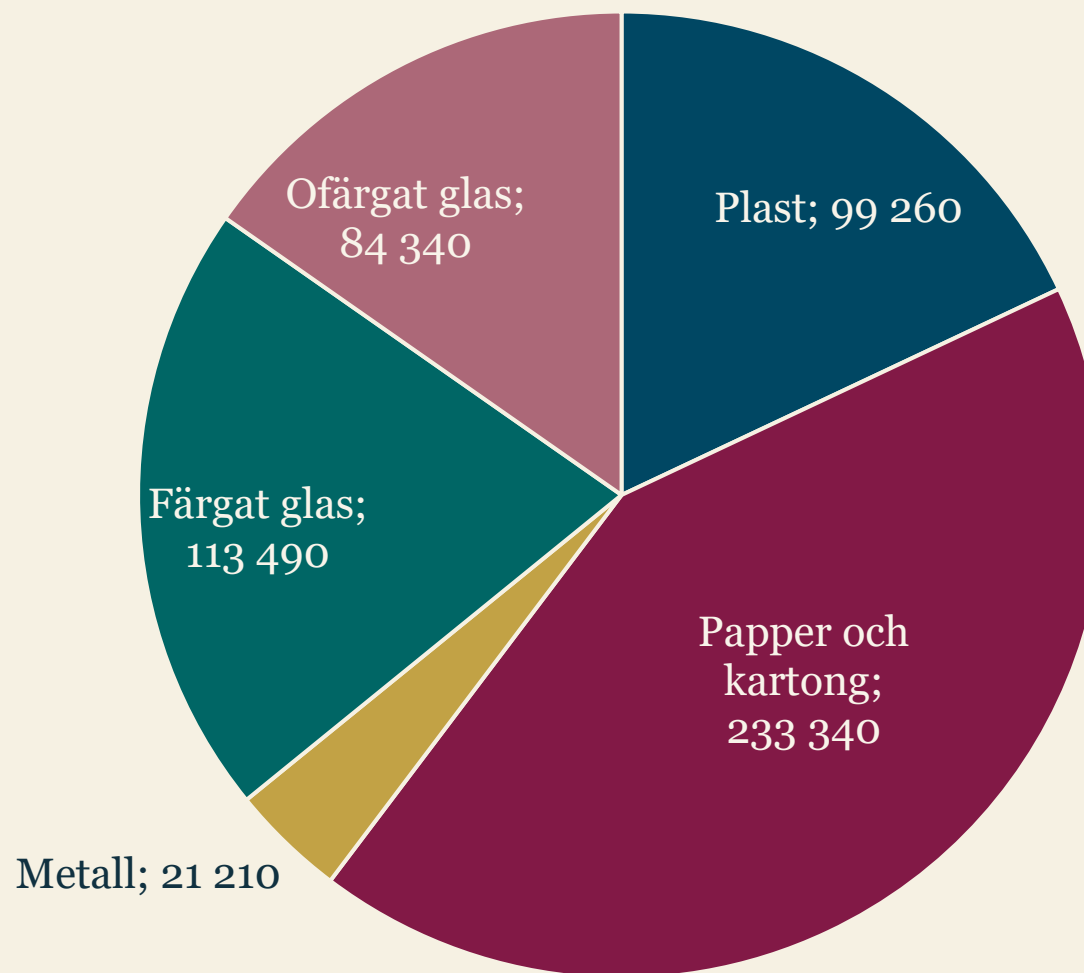
Disk.forum Populära plat...

Insamlat förpacknings- avfall 2024

- 551 600 ton insamlat

jämfört med

- 562 000 ton 2023
(+ wellpapp 50 000 ton)

Utmaningar Norrland

- Glesbygd och långa avstånd
- Liten befolkning ska dela på kostnader för infrastruktur
- Snö ger problem vid insamling och högre kostnader
- Fastighetsnära insamling inte så utbyggd idag, svårt hinna till 2027

Reformerad avfallslagstiftning, förslag

- Enhetlig **definition** på vad som menas med fastighetsnära insamling (FNI)
 - FNI = högst **400 m från** fastighetsgräns
 - **Samma krav på** restavfall, matavfall och förpackningar
- Undantag från krav på FNI
 - Områden som är **glest befolkade** eller där det finns **isolerade fastigheter**
 - **Alternativa uppsamlingsplatser**

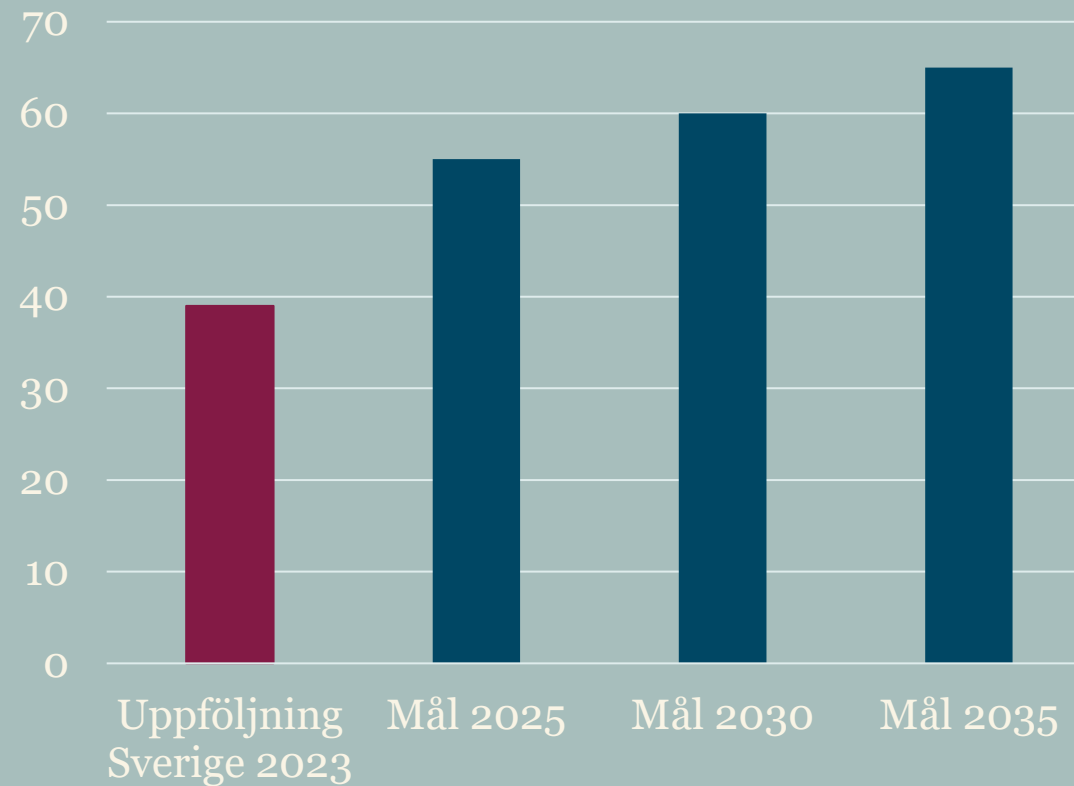
Bakgrund till reformen

- Sverige uppfyller inte EU:s mål för materialåtervinning
 - Kommissionen rekommenderar Sverige att till fullo genomföra insamling från dörr till dörr med hög tillgänglighet
 - Regeringens linje är därför FNI för alla förpackningsslag
- Samma möjligheter och rätt till FNI i hela landet, dvs ingen ”russinplockning” utifrån högre kostnader

EU:s återvinningsmål för kommunalt avfall

*Målen gäller materialåtervinning inkl. förberedelse
för återanvändning.*

Avfall Sveriges synpunkter

- Positivt med enhetlig definition på FNI
- Positivt med generella undantag, men kommunerna måste få större flexibilitet att anpassa verksamheten utifrån lokala och regionala förutsättningar och behov.
- Uppmanar regeringen att utreda förutsättningarna för att samla in glasförpackningar i en blandad fraktion.
- Kommunerna måste få fullgod kostnadstäckning

Naturvårdsverket

Utvärdering ersättningsmodell 2024

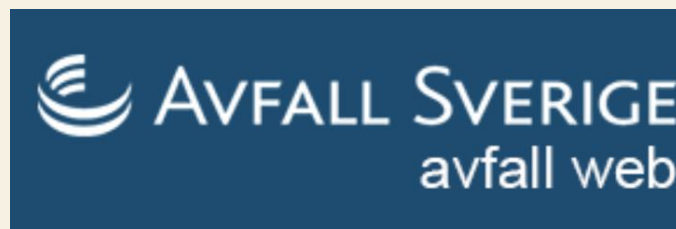
Delmoment:

1. Utvärdera hur ändamålsenlig nuvarande modell är
2. Utredda differentierad ersättning för kvalitet
3. Ta fram ny modell alternativt komplettera nuvarande modell

WSP konsult med Profu som underkonsult och projektledare

Naturvårdsverket utvärdering ersättningsmodell 2025

- Omlastningsstationer
- LIP/ÅVC
- FNI fritidshus
- Kostnadsdrivande faktorer
- Gemensamma hämtplatser

EKONOMI

KOSTNADER (kr per år exkl. moms)

FP74: Totala kostnader för hantering av förpackningar	Summa: 0		kr	
FP75: Kostnader FNI småhus och fritidshus	Summa: 0		kr	
FP76: varav kostnad FNI småhus			kr	
FP77: varav kostnad FNI fritidshus			kr	
FP78: Kostnad FNI flerbostadshus			kr	
FP79: Kostnad omlastning			kr	
FP80: Kostnad LIP/ÅVS			kr	
FP81: Kostnad ÅVC			kr	
FP82: Kostnad information			kr	
FP83: Övriga kostnader			kr	

A background photograph showing a person's hands placing a stack of newspapers into a green recycling bin. The bin has a white label that reads "Tidningar" (Newspapers). The scene is outdoors with a blurred background of trees and buildings. A large, semi-transparent white circle is overlaid in the center of the image, containing the text.

Tack!

Jenny Westin

jenny.westin@avfallsverige.se

2025-03-19

www.avfallsverige.se